

Theme:

The two **דינים** of **תוכחה** and the centrality of **משה רבינו** to the nature of **תורה** are direct outgrowths of the war with the **רפאים**. **ירושה** of **ארץ ישראל** is the culmination of the use of **יצרה** against the **תוהו** of the **רפאים** and can be accomplished only by the **בשר** humanity and vulnerability of Moshe who is **בשר הוא בשר**.

Structure:

תוכחה unique in being words of **משה** and words of **דברים**
 Two distinct laws of **תוכחה**
 Reproof and review
 Torah vs. information
 The fundamental centrality of the **רפאים** and their land
 Avraham, Moshe, and the **רפאים**
בשר הוא בשר addresses both the **מלכאי השרת** at **הר סיני** and the **רפאים**
תוכחה as a function of **בשר**
נשמת משה and **לא תוה"ו ברא**
ישוב ארץ ישראל and **לשבת יצרה**
 On becoming **רפאים**

– OUTLINE –**THE SPECIAL NATURE OF דברים**

The words of Moshe himself
 ארבעה חומשים ומשנה תורה
 משה מפי עצמו אמרן-מגילה לא: וברוח הקדש (תוס' ד"ה משה מפי
 Ramban: no משה לאמור
 הואיל משה באר-בשבעים לשון
 (סדר עולם) ל"ו ימים

תוכחה

But besides being a **משנה תורה** it is also special in that it is **דברי תוכחה**
 רש"י: לפי שהן דברי תוכחות ומנה כן כל המקומות.... (א:א)
 It is more than just **תוכחה**: **דברי תוכחה** implies **דברים** (ספרי)
 רמזים של המקומות--חזרנו על כל המקרא

CONTRADICTION BETWEEN THE TWO ISSUES: משנה תורה vs תוכחה

He never does get around to explaining the Torah!
 Even in **ועתה ישראל שמע אל החוקים (ד:א)** when we hear **ואתחנן** it goes back to **תוכחה** about **פעור**
 The Ramban explains in his introduction that this is a preamble ending only at the **עשרת הדברים**

WAITING UNTIL GIVING תוכחה

Rashi: מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה:
 ספרי ב'
 Obviously impossible to say such a thing: שמעו נא המורים-רב לכם-תרבות אנשים חטאים
 Not exactly keeping things even-keeled as Rashi previously explains his gentle hinting around with names
 Besides the ספרי itself says that יכול שלא הוכיחן אלא בתחילת מסע
 Besides it is a מצוה דאורייתא to be מוכיח and if not עון הוא נתפס באותו עון
 Why not always say, "Well, it wasn't the right time!"
 The Malbim learns that Moshe had actually given them **תוכחה** in all these eleven places listed here

THE PERSONAL NATURE

Two **דינים** of **תוכחה**: Ramban
 One can be defined by your own feelings and judgment of the appropriate moment
 יצחק ואבימלך: מביאה לידי שלום (ספרי ב')
 The other will demand גלוי וידוע לפניהם מי גלוי וידוע
 The various **תוכחות** here are all personal
 טרחכם משאכם ריבכם
 משה! ממי נאה ללמוד...
 עשה מהר!
 התאנף בי למענכם--בשבילכם

RELATING THE PERSONAL TO THE TORAH (I)

What do the *personal* תוכחות have to do with the review of the Torah

Yet the רמז לאיכה is specifically here! See איכה רבה

Using the איכה ניגון

Somehow, the relationship with Moshe must determine the כל התורה כולה

The הואיל משה באר must be the same as the אלה הדברים

This is the full equivalent of על עזבם את תורת

זכרו תורת משה עבדי

NATURE OF תוכחה

תוכחה and proof, not rebuke

לכו נא ונכחה

re-proof = משנה תורה

reproof, rebuke, reproach

This is משנה תורה, the repetition per se means תוכחה!

Providing a new perspective

Why cannot Torah be מוכיח itself?

NON-INFORMATION NATURE OF TORAH

חכמים ולא שימש תלמידי חכמים defines the requirements for authentic Torah

תורת משה

האי צנא דספרי ורב נחמן (מגילה כח:)

שימוש גדול מתלמודו ברכות ז:

מינוי יהושע: הרבה ספסלים פרס- הרבה מחצלות

The only authentic Torah has to come from the one who saw it לכתחילה from the perspective of the בורא עולם

Authenticity: נמצא שכולם מה' אלוקי ישראל

The difference between those who were מוסמכין and those who were the מקבלים, the ones who essentially understood his תוכחה

If one wants to understand the אלה הדברים באר את התורה הזאת one must begin with

רב לכם שבת בהר הזה he needs to begin with what went wrong, with הר סיני

בגין דלא להשנות ממנהגא מהווא אתר Zohar ארבעים יום וארבעים לילה

אחרי הכותו

What does the fact that it is אחרי הכותו have to do with it?

This is a completely different issue from למיתה סמוך

Rashi answers by saying that איני מוכיחם קודם שיכנסו לקצת הארץ וגו'

But then each explanation about the timing obviates the other one

And, this does not answer why Rashi finds the עשתרות so meaningful

And why it seems to be a major issue throughout the parasha

כי רק עוג נשאר מיתר הרפאים (ג:יא)

The entire ירושה seems to be dependent on רפאים

And each time it stresses the terror that these were capable of:

אימים- אימתם מוטלת; רפאים-ידיו מתרפאות; עוים-עוית

הנה ערשו ערש ברזל the Ramban points out that it is doing with ערש ברזל

THE רפאים

ב:ט-יא וברש"י

The "wrong" רפאים and the "right" רפאים

ב:יט-כר וברש"י

ב:כג

עוים הם גם רפאים (רמב"ן ב:כג)

עוים ועויות (חולים ס:)

ג:יג וברש"י

AVRAHAM AND THE רפאים

רש"י בעשתרות בעדראי: אד בסוף "ועשתרות זה הוא עשתרות קרנים...
 ויכו את רפאים בעשתרות קרנים ואת הזוזים בהם ואת האמים בשוה קריתיים ואת החורי בהררם שער
 זוזים הם זמזומים Rashi even goes out of his way to point out that the
 זוזים הם זמזומים--more viciousness! לכפל הענין זממו על תפק
 ירושה was also Avraham's original קרית ארבע הענקים
 היה ירא מעוג בזכות אברהם
 היה נקרא "עוג" על שם עוגות אברהם
 תוס' נדה מסביר ההבדל בין עוג לסיחון לפי זה סא.
 מציאות This war defines his whole

PRIMAL PEOPLE

The primal nature of these people, including ולוט סדום
 איש שדה-שדה העמלקי is here as part of the power of evil עמלק
 The Ramban and the four רמזים as מלכים
 בני אלוהים they are the עזרא ורמב"ן בראשית
 רפאים to ענקים to נפילים--they went from זוהר

ירושת הארץ

מרגלים in ירושת הארץ ענקים ומרגלים
 The Ramban explains that the מרגלים wanted to really scare them by adding that they saw not only ענקים
 but also הנפילים to remind them of what they knew very well yet from the time of נח--the אנשי השם
 הגבורים אשר מעולם (רמב"ן במדבר יג:לב)
 No wonder then that they were so terrifying: they were not human
 Sheer terror of randomness, non humanity, inhuman glare
 Indeed, כן אשר מעולם--וגם אחרי כן means that they survived the very מבול that was meant to destroy them--
 how?
 עוג was הפליט par excellence!
 That is why Moshe was afraid that the would survive him too (מהר"ל חידושי אגדות)
 האדם הגדול בענקים himself is called אברהם! God promises Og, "I will give you the pleasure of seeing the
 myriad descendants of the one you wished to destroy!"

SPECIAL RELATIONSHIP OF MOSHE TO THE רפאים

The real הכותו אחרי
 Much more primal: ם הוא בשר ומשה
 מריבה-מקום שלקח משה משפטו is עי"ן משפ"ט
 איש האלהים-כנגד הבני אלהים Moshe is called
 גשמיות עוג the finest expression of pure מהר"ל sees in
 עולם הזה Their essence was the attraction to
 Eight feet tall basketball stars

HUMAN AND ANGEL

משה ומלאכים-מה אנוש כי תזכרנו
 They fell in love with Moshe and gave him gifts
 He had to capture the Torah
 מתנות באדם (עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם)
 As Rashi explains, they thought they were insulting him when they called him אדם
 זוכה לתורה בשר that can be He needed to originally show them that it is
 הואיל משה באר as part of ישראל is the essence of Torah and therefore must be explained to
 What better place for משה to give us the vision of Torah that he gave the מלאכים on סיני than in these
 final moments when he is trying to get us to see him through תוכחה the same way that the מלאכים all fell
 in love with him then at תורה מתן
 You must know I am בשר, how deeply you affected me the whole 40 years

DEFEATING עוג

The defeat of the רפאים becomes here the basis of Torah
 תו"ה equals ת'ולדות השמים ו'הארץ בהבראם is תיקוני זוהר according to the מקור
 חמשה שמות: נפילים ענק רפאים זמזומים אימים בה'בראם
 And is also באברה"ם
 ישוב תוהו through תוהו! The Creation is to conquer ברא לשבת יצרה

The **עולם התווה** was from **נשמת משה**

The last words of the **מדרש רבה** at the moment of the death of **משה** are the words of **נשמת משה** contrasting Moshe who was **פורש מאשתו** with the **בני האלהים** who only wanted **נשים**
But the very same midrash then speaks of the intense desire of Moshe for **הזה** **עולם**!

MOSHE'S **בשר** AND THE **רפאים**

Moshe was the ultimate **לשבת**, the deepest **שני שולחנות** (מהר"ל) **למהר"ל** and the total connection to physicality

Moshe has *more* connection to **הזה** **עולם**: that is the **בשגם הוא בשר**

The ability to speak from the same **עולם התווה** living in **הזה** **עולם** without destruction

Non-human, **אלוהים**, **בני אלוהים** as opposed to **בשר** **הוא**

His humanity destroys the inhumanity of the **רפאים**

What is the connection between this and Torah

The answer lies in the **עליה** **שנצטערת** **עליה**! **ולא ממך** **שנצטערת** **עליה**! Not that you learned directly from **הקב"ה**

The need for **שימוש** is not authenticity in terms of connection through learning – it is in terms of connection through shared flesh! **שימוש**

The only reason I am here is because I **אדם** **אמ**! **אדם** **אמ**! **בשר** **אמ**!

Non-**בשר** cannot recognize the pain that I went through, **נצטערת**, **בשר**

אלא אם כן נכשל בהם

The pain and psychology of an **אדם** with an **אב ואם**

"If you have no **אב ואם** you need no psychiatrist and have no **נצטערת**," is what Moshe tells them

Substituting intellectual **עמלות** for the **נצטערת** means losing Torah

He was the only one who did not fight past them but at them

אותם המלאכים שלא הסכימו לאדם הם אלו שבקשו לרדת

בני האלוהים כולם אוהבים **מיד נעשים כולם אוהבים**

TORAH WITHOUT HUMANITY

The **ראייה** that an **עם הארץ** has no **בעולם הבא**:

מרפא עצמו מדברי תורה--רפאים בל יקומו אין חלק לע"ה בעולם הבא (כתובות קיא):

He becomes a **רפאים** because he has no **בשר**!

כל הפורש עצמו מדברי תורה נופל בגיהנום--בקהל רפאים ינוח נופל בגיהנום--**כי רפאים שם בעמקי שאול (ב"ב עט.)**

Just as **יצר הרע** asked the **רפאים**, "What will you do about the **הקב"ה**?"

And they laughed, for what is the importance of the **יצר**

And were immediately **מקלקל** the most primal **קלקולים**

Having no recognition of the connection of Torah to **בשר**

קן בראשו של אדם מהו: ואדמה על ראשו

Even on a human head the Earth is still **אדמה**, together with **בשר הוא בשר**

TORAH AND THE HUMAN

The other **שלא הוכיחו זה את זה**: **רמז לאיכ"ה**

היו ראשיה כאילים

The ability to be **מוכיח** has to come from a shared humanity

Now there is no way to be **מוכיח**

There can be no Torah unless it begins with humanity

The second **הלכה**: **חוטא על עצמו**

The issue of **תוכחה** is **בין אדם לחבירו** not as a messenger from God

Only a human can care about **חבירו** on this level

A **רפאים** can only see that a violation has occurred

How do we derive two exceedingly different **דינים** from one **פסוק**?

And why is the **הוכח** of friends first?

Why are both in **הלכות דעות**? Why not include it in **יסודי התורה י-ד** where he explains the **חזרה** on **טובה**

The vulnerability of Moshe in his **תוכחה** comes before the Torah he is **מבאר**

Just as the Rambam first has the personal and then the Torah!

The answer to the **השרת** **מלאכי השרת** means that this is the *essence* of Torah

ירושת הארץ

The **ירושת** of **ארץ ישראל** and the opposite of the **רפאים**

The ultimate **יצרה** **לשבת**

מקור הבריאה--מזבח--אפרו של אדם הראשון

Moshe needed to do this first for Torah and for ארץ ישראל

SUMMARY POINTS

It is only possible to have real תוכחה for לא טובה following the תוכחה for איש לרעהו because it is the humanity that is the essence.

תוכחה על דרך מצוה of משה giving Torah only after personal תוכחה is the same as the Rambam bringing the מצוה of יחטא איש לאיש. The moment of the destruction of the רפאים is the moment of בשגם הוא בשר and therefore the instant of Moshe's humanity.

The חורבן is מרומז here in the רפאים and in the איכה אשא לבדי for the זוהר sees them as the basis of תוהו ובוהו and the גלות came because of non-תוכחה. Thus שנאת חינם is the same as the non ברכה on Torah which is the same as being unable to give תוכחה.

You become a רפאים when you lose your humanity: שנצטערת לא ממך is the whole point: the humanity of Moshe